

FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (FEDR)

Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) este unul dintre principalele instrumente financiare ale politicii de coeziune europene. Obiectivul fondului este de a contribui la reducerea diferențelor dintre nivelurile de dezvoltare ale regiunilor europene și de a contribui la dezvoltarea regiunilor defavorizate rămase în urmă. O atenție deosebită este acordată regiunilor afectate de handicapuri naturale sau demografice grave și permanente, precum regiunile din extremitatea nordică cu o densitate a populației extrem de scăzută și regiunile insulare, transfrontaliere și muntoase.

TEMEI JURIDIC

Articolele 174-178 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006

OBIECTIVE

La articolul 176 din TFUE se prevede că Fondul european de dezvoltare regională este menit să contribuie la corectarea principalelor dezechilibre regionale din Uniunea Europeană. Acest obiectiv se realizează prin acordarea de ajutor:

- pentru dezvoltarea și ajustarea structurală a regiunilor rămase în urmă;
- pentru reconversia regiunilor industriale aflate în declin.

FEDR are două obiective principale pentru perioada 2014-2020, și anume:

- investiții în creșterea economică și locuri de muncă – pentru a consolida piața muncii și economiile regionale;
- cooperarea teritorială europeană – pentru a consolida cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională din Uniunea Europeană.

Resursele alocate pentru primul obiectiv vor fi acordate regiunilor care fac parte din trei categorii diferite:

- regiunile mai dezvoltate, al căror PIB pe cap de locuitor depășește 90 % din media UE;
- regiunile de tranziție, al căror PIB pe cap de locuitor se încadrează între 75 % și 90 % din media pe UE;
- regiunile mai puțin dezvoltate, al căror PIB pe cap de locuitor este mai mic de 75 % din media UE.

FEDR sprijină, de asemenea, dezvoltarea urbană sustenabilă. O cotă de cel puțin 5 % din fondurile alocate de FEDR pentru fiecare stat membru trebuie să fie rezervată acțiunilor integrate în favoarea unei dezvoltări urbane sustenabile, care să trateze provocările economice, de mediu, climatice, demografice și sociale ce afectează zonele urbane.

Modalitățile de alocare și de utilizare viitoare a fondurilor FEDR sunt stabilite în acordurile de parteneriat. Acestea sunt documente de strategie elaborate de fiecare stat membru cu participarea partenerilor regionali și sociali.

CONCENTRARE TEMATICĂ

Având în vedere faptul că FEDR contribuie la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, acesta trebuie să se axeze pe prioritățile stabilite în strategie. Axele prioritare sunt următoarele:

- a. cercetarea și inovarea;
- b. tehnologiile informației și comunicațiilor;
- c. întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);
- d. promovarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Gradul de concentrare variază în funcție de categoria din care fac parte regiunile vizate. Regiunile mai dezvoltate trebuie să aloce cel puțin 80 % din resursele ce provin din FEDR pentru cel puțin două dintre aceste priorități și cel puțin 20 % pentru promovarea economiei cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Regiunile de tranziție trebuie să aloce cel puțin 60 % din resursele ce provin din FEDR pentru cel puțin două dintre aceste priorități și cel puțin 15 % pentru promovarea economiei cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Regiunile mai puțin dezvoltate trebuie să aloce cel puțin 50 % din resursele ce provin din FEDR pentru cel puțin două dintre aceste priorități și cel puțin 12 % pentru promovarea economiei cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

BUGETUL ȘI NORMELE FINANCIARE

În perioada de programare 2014-2020, UE va investi peste 350 de miliarde EUR în politica de coeziune. Această sumă reprezintă 32,5 % din bugetul total al UE. Aproximativ 199 de miliarde EUR sunt alocate FEDR. Din această sumă, 10,2 miliarde EUR sunt prevăzute pentru cooperarea teritorială europeană (CTE), iar 1,5 miliarde EUR, sub formă de alocații speciale, pentru regiunile ultraperiferice și cele cu o densitate redusă a populației.

Nivelul de cofinanțare necesar pentru proiectele finanțate din FEDR este adaptat în funcție de nivelul de dezvoltare al regiunilor în cauză. În regiunile mai puțin dezvoltate (și regiunile ultraperiferice), FEDR poate finanța până la 85 % din costurile proiectelor. În regiunile de tranziție, FEDR poate finanța până la 60 % din costurile proiectelor, iar în regiunile mai dezvoltate, până la 50 %.

PROPUNEREA PENTRU POLITICA DE COEZIUNE A UE DUPĂ 2020

În mai 2018, Comisia Europeană a venit cu o serie de propuneri de regulamente privind politica de coeziune a UE după 2020. Printre acestea se numără:

- un regulament privind FEDR și Fondul de coeziune
- un regulament ce conține dispoziții specifice pentru obiectivul aferent cooperării teritoriale europene (Interreg).

Aceste propuneri mențin cele două obiective actuale ale FEDR: „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică” și „Cooperare teritorială europeană”.

Este menținută, de asemenea, concentrarea tematică pentru cele două priorități principale: sprijin pentru inovare, economia digitală și IMM-uri prin intermediul unei strategii de specializare inteligentă (OP1) și o economie mai ecologică, cu emisii reduse de dioxid de carbon și circulară (OP2). Comisia Europeană a propus, de asemenea, o listă de activități care nu vor fi sprijinite de FEDR, inclusiv acordarea de sprijin direct întreprinderilor mari, infrastructurilor aeroportuare (cu excepția regiunilor ultraperiferice) și unor tipuri de activități de gestionare a deșeurilor (cum ar fi depozitele de deșeuri).

În iulie 2020, Consiliul European a ajuns la un acord privind bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2021-2027. Potrivit poziției sale, în perioada de programare 2021-2027 FEDR va primi un buget de aproximativ 200,36 miliarde EUR (inclusiv 7,93 miliarde EUR pentru CTE și 1,93 miliarde EUR sub formă de alocații speciale pentru regiunile ultraperiferice).

Aceste regulamente vor fi adoptate în conformitate cu procedura legislativă ordinară, în cadrul căreia Parlamentul European are aceeași pondere ca și Consiliul Uniunii Europene. Astfel, până la sfârșitul lui 2020, aceste două instituții trebuie să ajungă la un consens privind normele ce vor fi aplicate FEDR în viitor.

În martie 2019, Parlamentul European a adoptat poziția sa în primă lectură privind propunerile Comisiei Europene.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene se află pe picior de egalitate în ceea ce privește elaborarea de noi acte legislative privind fondurile structurale și de investiții europene. Regulamentul privind FEDR pentru perioada 2014-2020 a făcut obiectul procedurii legislative ordinare, în cadrul căreia Parlamentul European se bucură de drepturi depline de a propune modificări. În cursul negocierilor privind politica de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020, Parlamentul European a reușit să sporească gradul de flexibilitate în aplicarea normelor privind concentrarea tematică și prioritățile în materie de investiții. De asemenea, Parlamentul a majorat sprijinul acordat de FEDR orașelor și politicilor urbane integrate.

Marek Kołodziejcki
08/2020

